

7 de juny - 22 de novembre del 2009
Magazzino del Sale n. 3, Dorsoduro 264. 30123 Venezia

La Comunitat *Inconfessable*

Un projecte de Valentín Roma amb:

Joan Vila-Puig i Elvira Pujol/Sitesize

Daniel G. Andújar/Technologies To The People

Pedro G. Romero/Archivo F.X.

Venezia,
Catalunya.
2009

7 de juny - 22 de novembre del 2009

Magazzino del Sale n. 3, Dorsoduro 264. 30123 Venezia

 institut
ramon llull

La prehistòria d'un pavelló: Venezia, Catalunya. 2009

A començaments de 2007, l'Àrea de Creació de l'Institut Ramon Llull va plantejar-se la possibilitat de tenir una presència pròpia en la convocatòria de 2009 de l'Exposició Internacional d'Art de la Biennale di Venezia. La Biennale és, sens dubte, la gran cita internacional de l'art contemporani. Ho és per la seva trajectòria històrica, centenària, però ho és, també, perquè encara ara, tot i l'aparició d'altres convocatòries amb una mateixa voluntat, continua essent un dels centres d'atenció més rellevants per a la crítica –especialment per a l'europea i la nordamericana–, el punt d'atracció d'una munió de visitants en els mesos que els seus pavellons tenen les portes obertes, de juny a novembre, cada dos anys...

És cert que, en les darreres dècades, un nombre important d'artistes catalans –i també de crítics i comissaris– han participat en diverses ocasions en alguns dels pavellons de la Biennial, majoritàriament en el Pavelló d'Espanya, però també, i molt significativament, en els d'altres estats i en l'anomenada “Exposició Internacional”. Artistes ja consolidats, emergents de projecció segura. Però la voluntat de l'Institut Ramon Llull no era –no és– només la de presentar artistes catalans –de Catalunya enguany, de Catalunya i Balears en les properes edicions–, que també, sinó fonamentalment la d'obrir un observatori permanent de l'estat de les arts visuals a casa nostra, donar a conèixer les propostes innovadores, no pas presentar els artistes de manera aïllada, sinó mostrar, a la vegada, el context de la seva creació.

Durant els diversos actes d'obertura de la Biennial de 2007, a començaments de juny, l'Àrea de Creació de l'Institut Ramon Llull planteja, de manera oficiosa i després de diverses preses de contacte prèvies, la participació de Catalunya amb un pavelló propi, que responsables de l'organització confirmen com a possible.

De fet, l'Exposició Internacional d'Art de la Biennale di Venezia consta de tres seccions: els anomenats “Pavellons Nacionals”, conformats pels estats que tenen pavellons permanents als *giardini* i els estats que presenten les seves mostres en diversos espais del centre històric de Venècia; l'“Exposició Internacional”, formada per una selecció d'obres d'artistes de diversa procedència i nacionalitat que escull el comissari (director artístic) anomenat cada edició per la Biennial, i que té lloc a dos espais: l'*arsenale* i el pavelló *Italia*; i els “*Eventi collateralli*”, compostos per mostres organitzades per institucions internacionals –sense afany de lucre– de reconegut prestigi en l'àmbit de l'art i la cultura que s'ubiquen, com molts pavellons, en diversos espais del centre històric de

Venècia, entre les quals, els darrers anys, s'ha anat introduint, amb reconeixement específic, pavellons de territoris amb identitat pròpia, com Escòcia, Gal·les, Irlanda del Nord i Taiwan, organitzats per institucions públiques d'aquests països. Per a participar als *Eventi collateralli*, les institucions candidates han de presentar un projecte que l'organització de la Biennal podrà incloure al programa oficial o bé rebutjar la seva inclusió.

Continuant amb les gestions iniciades, la Direcció de l'Institut Ramon Llull va plantejar a l'alcalde de Venècia, Massimo Cacciari, la possibilitat que el pavelló de Catalunya pogués ubicar-se en algunes sales del Palazzo Fortuny, de propietat municipal i amb la direcció del qual ja s'havien tingut converses prèvies. El 18 d'agost, l'alcalde Cacciari ens feia arribar la seva resposta oficial: "Sarei davvero felice che alla prossima Biennale potesse esservi un padiglione catalano. Appoggerò senz'altro la sua richiesta presso la Direzione dei Musei Civici per l'uso di Palazzo Fortuny". La utilització del Palazzo Fortuny –interessant per ell mateix, certament, però també pel que significa de relació històrica en matèria d'art entre Catalunya i Venècia– va haver de descartar-se aviat: les seves obres de restauració, necessàriament complexes, no tenien data clara d'inici i menys de finalització, i la Direcció dels *Museu Civici*, els museus municipals, no ens podia assegurar que les sales que ens calien serien utilitzables el juny de 2009.

El 12 de desembre, encara de 2007, la Direcció de l'Institut Ramon Llull es va reunir amb l'alcalde Cacciari, a la seu municipal de Venècia, i aquest va oferir un dels *Maggazini del Sale* com a pavelló de Catalunya a la Biennal. Es tracta d'un espai cèlebre per l'exposició *Aperto'80* organitzada pels comissaris Achille Bonito Oliva i Harald Szeemann, que va marcar un punt d'inflexió en la història de la Biennal. Per altra banda, la seva ubicació és immillorable: es troba al darrera de la Fondazione Peggy Guggenheim i a pocs metres del nou emplaçament de la coneguda col·lecció de François Pinault, que s'inaugurarà coincidint amb l'obertura de la Biennal el juny del 2009, en un edifici de l'arquitecte japonès Tadao Ando. En els *Maggazini*, de propietat municipal, també s'hi ubiquen els arxius de la ciutat i algunes entitats culturals, cíviques i esportives, com ara el conegut vaixell esportiu *Il moro de Venezia*. Es tracta, a més, d'una zona, el *Dorsoduro*, emergent i que l'Ajuntament vol impulsar com a nucli artístic, situant-hi algunes de les dependències docents de l'*Accademia di Belle Arti*. Precisament, el *maggazino* triat finalment va ser el número 3, cedit pel municipi en gestió a l'*Accademia* veneciana.

El 15 de febrer de 2008, en l'acte central del Congrés de l'*Associazione Italiana di Studi Catalani*, que agrupa professorat universitari, filòlegs i crítics literaris, i celebrat a la *Università Ca' Foscari*, de Venècia, l'alcalde Cacciari, que presidia l'acte al costat del director de l'Institut Ramon Llull, va reafirmar públicament el seu suport a la presència d'un pavelló català a la Biennal i la seva satisfacció perquè aquest s'ubiqués en un equipament municipal, a més de posar en relleu, en la seva intervenció, els lligams històrics entre el nostre país i la seva ciutat.

De manera paral·lela, l'Institut Ramon Llull, seguint les prescripcions del "Document de Bones Pràctiques en Museus i Centres d'Art", va nomenar un comitè d'experts externs que va elaborar les bases de la participació de Catalunya a la Biennal i que va decidir, mitjançant un concurs públic internacional, quin seria el projecte que conformaria el pavelló català de l'Exposició Internacional d'Art de la Biennale di Venezia 2009.

Aquest comitè va ser el jurat del concurs internacional i estava format per: Manuel Borja-Vilell, director del *Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía* (actuant com a

president del jurat) i pels vocals Ignasi Aballí, artista convidat a l'exposició internacional de la Biennial de Venècia de l'any 2007; Daniela Ferretti, conservadora en cap del *Palazzo Fortuny* (Venècia); Marta Gili, directora del *Jeu de Paume* (París); Chus Martínez, actualment conservadora en cap del MACBA (Barcelona) i aleshores directora del museu *Frankfurter Kunstverein* (Frankfurt); i Vicent Todolí, director de la *Tate Modern* (Londres). És a dir, responsables d'alguns dels museus d'art contemporani més reconeguts d'Europa, a més d'una representant dels *Musei Civici* venecians i l'artista català escollit per la mateixa Biennial per participar en la darrera edició. Noms de prestigi, amb una clara mirada internacional, per decidir el camí que havia d'emprendre el nostre pavelló. L'Institut Ramon Llull, doncs, assumia els aspectes organitzatius, logístics i pressupostaris, i deixava en mans dels especialistes la definició del projecte i el seu contingut. El prestigi internacional del jurat, finalment, assegurava una de les nostres voluntats: no presentar en cap moment una proposta local o conservadora, sinó esdevenir un dels referents de la Biennial pel que fa a mostrar les línies de treball de l'art contemporani.

El 16 de maig de 2008 es va celebrar la reunió de constitució del jurat a Barcelona i es va començar a elaborar les bases que havien de regir el concurs internacional, així com el marc conceptual a l'entorn del qual els candidats a comissari del nostre pavelló haurien d'elaborar la seva proposta. El 15 de juliol es van fer públiques les bases per la contractació del comissari per l'elaboració de la proposta. El límit de presentació de projectes va quedar establert pel 2 de setembre. El marc conceptual que plantejà el jurat fou el de les noves formes de relació que qüestionen el concepte d'identitat en les comunitats contemporànies a través de l'art contemporani.

El 2 de setembre, quan va finalitzar el termini establert, l'Institut Ramon Llull, havia rebut propostes de trenta-dos professionals, alguns d'ells de manera conjunta, entrant a concurs un total de divuit projectes, la majoria procedents de Catalunya, però també d'altres indrets d'Europa i Amèrica: Itàlia, Finlàndia, Suïssa, Mèxic i els Estats Units. El 12 de setembre el jurat va cloure la primera fase del concurs, i va demanar als autors dels tres projectes finalistes que elaboressin més àmpliament la proposta que el jurat havia de valorar. Seguint amb el calendari previst, el 26 de setembre, va tenir lloc a Barcelona l'entrevista personal dels autors de les tres propostes finalistes amb el jurat, que, finalment, va decidir el seu veredictes per unanimitat, fet públic l'1 octubre.

El guanyador del concurs va ser el comissari Valentín Roma, que havia presentat la proposta titulada *La comunitat inconfessable*. El projecte de Roma inclou *l'Arxiu post-capital*, un projecte multimèdia de gairebé 250.000 documents concebut per Daniel G. Andújar/Technologies To The People; el *Archivo F.X.*, un fons d'imatges fotogràfiques i cinematogràfiques al voltant de la iconoclàstia anticlerical impulsat per Pedro G. Romero, i una selecció de treballs de Sitesize, una plataforma formada per Elvira Pujol i Joan Vila-Puig que explora el territori de l'anàlisi social a l'àrea metropolitana de Barcelona. El jurat va justificar l'elecció d'aquest projecte "*per l'afinitat conceptual amb la filosofia de les bases, per la viabilitat de la realització de la producció i per considerar que la publicació aporta continguts teòrics i crítics que donen sentit a les pràctiques artístiques contemporànies a Catalunya*". El projecte presentava, com un tot, tres línies d'acció: un proposta expositiva, una publicació i una pàgina web.

Valentín Roma, professor d'escoles de creació artística (Elisava, Mecad i Esdi) i amb un ampli recorregut com a comissari, ha treballat en institucions nacionals i

internacionals i ha publicat nombrosos textos en catàlegs i revistes especialitzades. Sens dubte, la seva tria com a comissari del pavelló de Catalunya a la Biennale di Venezia 2009 significa un reconeixement d'aquesta trajectòria, però, fonamentalment, ofereix la possibilitat de presentar-hi un procés reflexiu, la incardinació de plantejaments teòrics –filosòfics, polítics, sociològics...– amb la pràctica creativa. És a dir, aquella voluntat nostra de formular noves tendències, de plantejar el pavelló català com un espai de debat.

El 3 de novembre, tal com especificaven les bases del concurs, Valentín Roma va presentar a l'Institut Ramon Llull la proposta executiva del seu projecte, que va formar part de la sol·licitud oficial per la participació a la Biennale di Venezia, que normativament havia de ser presentada a començaments de desembre. Tancant tot el procés, el 18 de desembre de 2008, l'Institut Ramon Llull rebia la confirmació de l'acceptació del projecte per a la seva inclusió dins el programa oficial de l'Exposició Internacional d'Art de la Biennale di Venezia del 2009.

I, a partir d'aquí, la maquinària és en marxa: el comissari Valentín Roma tanca el seu projecte, tant pel que fa a l'espai expositiu com al llibre-catàleg, dissenyat per Nieves i Mario Berenguer a partir d'una reflexió multidisciplinària sobre l'assaig *La comunitat inconfessable*, el llibre de l'escriptor francès Maurice Blanchot, que va donar peu al projecte, i la seva presentació, al voltant del treball dels artistes que han estat seleccionats. Per desenvolupar la part expositiva, l'Institut Ramon Llull, que és el productor i responsable de tot el projecte, ha confiat amb el MACBA, que s'encarregarà de la producció executiva de l'exposició. També han col·laborat activament en el desenvolupament dels projectes participants institucions del prestigi de la Württembergischer Kunstverein de Stuttgart i el Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía; entitats com l'Ateneu Enciclopèdic Popular de Barcelona (AEP) i HANGAR i col·lectius com ZEMOS98 i Estudio Columpio. De la mateixa manera, la distribució de la publicació ha estat confiada a ACTAR, que en serà també coeditor.

Venezia, Catalunya. 2009. La comunitat inconfessable planteja la idea d'allò que és comunitari a partir de dos territoris, el territori de l'art i el territori que és Catalunya. La comunitat de dos territoris en tensió. La tensió de la creativitat en procés.

Venezia-Catalunya, una relació secular, com va posar en relleu, un cop més, el doctor Patrizio Rigobon, professor de la *Università Ca' Foscari di Venezia* i president de l'*Associazione Italiana di Studi Catalani*, a començaments de novembre de l'any passat, a Mallorca, en la inauguració del curs acadèmic dels estudis en llengua catalana a l'exterior, que va organitzar l'Institut Ramon Llull i la Xarxa Vives d'Universitats. Rigobon, que recentment ha traduït a l'italià el *Consolatio Venetorum* de Ramon Llull, hi va pronunciar la lliçó inaugural, *Ramon Llull, Venècia, Gènova i la Mediterrània*, ens va recordar les tensions d'aquesta comunitat que és el Mediterrani, i el pes que hi tenien els venecians, els genovesos i els catalans.

Ramon Llull, Catalunya, Venècia... una relació que ja ve del segle XIII.

Josep Bargalló Valls, director de l'IRL

La comunitat inconfessable

Un projecte de Valentín Roma amb:

Joan Vila-Puig i Elvira Pujol/Sitesize
Daniel G. Andújar/Technologies To The People
Pedro G. Romero/Archivo F.X.

Presentació general

En els últims vint anys han aparegut, de manera cíclica i gradual, diferents exemples de propostes artístiques que es presenten sota l'epígraf d'allò comunitari, que operen des d'aquest lloc de tensió on art i comunitat intenten connectar-se. No resulta senzill dibuixar el mapa que permeti ubicar aquestes pràctiques, perquè moltes d'aquestes són episòdiques i invisibles. Tampoc no és fàcil dimensionar-ne la rellevància, distingir què tenen de projecte i què de populisme. En qualsevol cas, sí que podem afirmar que amb l'adveniment d'allò comunitari s'ha obert un àmbit de treball diferent per a l'art, un camp d'acció social –també una xarxa comercial, una audiència pública–, l'exploració del qual obliga a trobar metodologies de negociació diferents, a assumir altres tensions i altres dinàmiques, a construir formes de representació diferents. També a abordar noves incògnites.

El projecte. Concepte

Aquesta proposta artística –que pren nom del llibre homònim de Maurice Blanchot, de la seva interpretació del comunisme com “allò que crea comunitat”– constitueix, per tant, una indagació sobre la naturalesa d'allò comunitari en l'àmbit de l'art, tot centrant la seva anàlisi a entreveure les possibles formes d'acció col·lectiva que aquest ens pot proposar.

Per a això, s'han seleccionat tres projectes (Sitesize, Technologies To The People i Archivo F.X.) que, tot i operar des de perspectives diferents, participen en unes mateixes estratègies de transversalitat, antagonisme, suplantació i interferència, la qual cosa els obliga a ubicar-se en un territori difícilment cartografiable, situat en les escletxes tant de la institució de l'art com dels models de productivitat cultural.

Un vincle important entre les propostes que formen *La comunitat inconfessable* és el qüestionament que fan de la idea d'una autoria única i, fins i tot, reconeixible. En aquesta mateixa direcció, el caràcter ambigu d'aquests projectes i la seva naturalesa no exemplificant fa que se situïn més enllà de certs monopolis de decisió, reutilitzant dispositius d'acció preexistents, aprofitant nodes de comunicació o reorientant-los, parasitant estructures consolidades, configurant nous arxius i ubicant-se, en definitiva, enmig de les tensions d'aquell "General Intellect" de què parlava Marx; d'aquell cervell social que és, ahora, una força productiva i un principi d'organització ciutadana.

El projecte. Línies de treball

Tot i que es planteja com un projecte unitari, *La comunitat inconfessable* té tres línies d'acció diferents:

1. Una exposició on es presenten les propostes generades per cada un dels participants (Joan Vila-Puig i Elvira Pujol/Sitesize, Daniel G. Andújar/Technologies To The People i Pedro G. Romero/Archivo F.X.) i que utilitza la metàfora de la biblioteca com a referència o interfície visual. Així, cada intervenció constitueix un apropament "desconstruït", és a dir, violentat, sense construir, destruït o en reconstrucció, d'aquest espai de coneixement, d'aprenentatge i de teatralitat que és la llibreria interminable de Borges, la qual funciona aquí com un punt de trobada, com una mena de *meeting point* de la "comunitat dels lectors" exhortada per Blanchot.

2. Un llibre que constitueix una mena de polifonia assagística a partir de textos de Maurice Blanchot, Giorgio Agamben, Jean Luc Nancy, Philippe Lacoue-Labarthe, Lars Iyer, Peter Pál Pelbart i Marina Garcés que van ser publicats en diferents contextos, èpoques i mitjans, però que, no obstant això, comparteixen interrogants com: què és el comú?, en quin espai polític i mental es desenvolupa la noció de comunitat?, amb quins elements confronta?, de quins es nodreix?...

Interrompent aquesta deriva especulativa al voltant de la pregunta sobre allò comunitari, apareixen tres insercions fetes per cada un dels participants a la proposta –Sitesize, Technologies To The People i Archivo F.X.. Aquests punts d'inserció inclouen un escrit de presentació dels respectius projectes artístics, un treball visual específicament concebut per al llibre i vinculat a les temàtiques que es presenten sota el format museogràfic, així com una conversa entre cada artista i diferents filòsofs, antropòlegs, historiadors, geògrafs i comissaris (Gerard Horta, Francesc Muñoz, Eduard Masjuan, Iris Dressler, Jacob Lillemose, el col·lectiu Todazen, Juan José Lahuerta i Manuel Delgado) amb qui comparteixen unes mateixes preocupacions ideològiques i conceptuals.

3. Completa el projecte de *La comunitat inconfessable* un web que documentarà visualment i textualment la proposta i que operarà com un vast fons arxivístic al voltant de la noció d'allò comunitari des de la perspectiva de la filosofia, l'antropologia, les ciències socials i l'art, entre d'altres disciplines.

Joan Vila-Puig i Elvira Pujol/Sitesize (www.sitesize.net). Aquesta plataforma de projectes col·laboratius generats al voltant de la metròpoli contemporània va ser creada per Joan Vila-Puig i Elvira Pujol el 2002. Des de llavors, desenvolupa treballs específics de creació i mediació cultural en la regió metropolitana de Barcelona. Els seus àmbits d'interès se centren en les pràctiques de producció cultural autònoma i en la recerca de geografies territorials i paisatgístiques. Sitesize treballa des de la cultura visual, la representació territorial i el desenvolupament comunitari com a base d'accions que conformen, identifiquen i transformen els indrets i les dinàmiques socials a través d'allò propositiu.

Articulats al voltant de dos nuclis temàtics diferents, el treball que aquest col·lectiu presenta a *La comunitat inconfessable* reflexionen sobre la pedagogia com element de vertebració comunitària i, també, sobre les formes de participació cultural a l'espai social metropolità:

1. *Narracions metropolitanes.* És un projecte d'aproximació a les formes de creació i participació cultural en la definició de l'espai metropolità. Un treball que té per objecte generar noves geografies basades en formes col·lectives de pensament i acció.

Narraciones metropolitanas presenta diferents relats audiovisuals i una pàgina web que operarà com una construcció cartogràfica oberta i que acollirà el materials especialment elaborats per l'exposició.

2. *Aula permanent.* Inspirat en les pedagogies llibertàries, aquest àmbit de treball es defineix com una comunitat d'aprenentatge ordenada al voltant de la lectura i recomposició de les pràctiques de les escoles racionalistes, els sindicats i els ateneus llibertaris a Catalunya. El sentit col·lectiu dels valors pedagògics permet enllaçar aquí la construcció comunitària i el territori des d'una base pedagògica.

L'*Aula permanent* inclou audiovisuals d'accions col·lectives, la publicació d'un quadern pedagògic i un treball d'acció simbòlica sobre la Setmana Tràgica.

Technologies To The People

Daniel G. Andújar/Technologies To The People (www.danielandujar.org). TTTP neix en 1996, com a part del projecte expositiu *Discord. Sabotage of Realities*, que va tenir lloc a la Kunstverein i la Kunsthaus d'Hamburg. En un principi, es presentava com una empresa virtual dedicada a apropar els avanços de la tecnologia als més desfavorits, una mena d'imprecisa corporació que reproduïa el llenguatge dissuasori, els tics d'identitat i els arquetips visuals associats a les companyies comercials de l'àmbit digital. Per a contextualitzar TTTP convé referir-se a certa explosió que, en aquells moments i de forma incipient, s'estaven produïnt en l'univers de les tecnologies de la informació, on apareixien miratges financers –empreses amb cotitzacions bursàtils, iniciatives extravagants o plataformes sense definició–, que després d'adquirir un incompreensible protagonisme mediàtic desapareixien com si mai haguéssin existit. També durant aquest període inicial de la xarxa, varen començar a generar-se imaginaris que idealitzaven de forma acrítica certa independència i democratització del coneixement que Internet havia de portar però que, finalment, no va arribar. Així doncs, TTTP apareix com a paròdia en el doble sentit abans anomenat, es a dir, com a revers desconcertant de les hipotètiques negativitats de les corporacions tecnològiques i, també, com a irònic contrapunt de les lloances dels apòstols de la llibertat digital.

Arxiu Postcapital (1989-2001), www.postcapital.org, és un projecte multimèdia en procés, concebut per Daniel G. Andújar, que inclou més de 250.000 documents compilats des d'internet en més d'una dècada de treball creatiu. Aquests materials, entre els quals es troben publicacions, peces de vídeo, àudios i bancs d'imatges, dibuixen una vasta radiografia de les transformacions geopolítiques i de la situació de les ideologies comunistes capitalistes en el període comprès entre la caiguda del Mur de Berlín i l'atemptat de les Torres Bessones de Nova York.

Va ser presentat per primera vegada el 2006 al centre La Virreina-Exposicions de Barcelona, dins de la proposta *Postcapital. Política, ciutat, diners*, juntament amb els treballs de l'artista Carlos Garaicoa i de l'assagista Iván de la Nuez. Des de llavors, aquest projecte s'ha anat ampliant en exposicions successives, tallers, *workshops* i intervencions en l'espai públic que s'han dut a terme a Oslo, Santiago de Xile, Bremen, Montreal, Istanbul, Dortmund i, més recentment de forma antològica, a la Kunstverein de Stuttgart.

Pedro G. Romero/Archivo F.X. (www.fxysudoble.org). Creat al final dels anys noranta, l'Archivo F.X. és un fons documental *en construcció* que, segons el seu impulsor, Pedro G. Romero, “pretén establir les bases amb les quals, parafrasejant Jürgen Habermas, urbanitzar la província del nihilisme”. Per dur a terme aquest procés, l'arxiu ofereix un mapa de taxonomies delirants a partir de les quals llegir, en una clau diferent, el relat que narra el fi i la fi de l'art en la seva doble i literal accepció; és a dir, el fi com a finalitat i la fi com a acabament; el fi com a objectiu i la fi també com a destrucció.

El corpus principal d'aquest projecte el forma un ingent conjunt d'imatges i altres documents audiovisuals que reproduïxen les més diverses accions d'iconoclàstica política anticlerical a Espanya. Aquests materials –on es poden observar escultures trossejades, llenços apunyalats, estances cremades, temples desmuntats pedra a pedra, etc.– són classificats mitjançant els noms d'estils, moviments, revistes, artistes i obres al voltant del que s'ha anomenat avantguarda moderna. A més, cada entrada de l'arxiu incorpora una sèrie de textos que no solament ajuden a datar l'esdeveniment històric en sí –l'acció iconoclasta–, sinó que també contribueixen a traçar associacions inesperades entre la imatge i el seu tesaurus respectiu. Així, en aquests escrits se succeeixen els aclariments documentals sobre el succés i sobre qui el va recollir, es narren els detalls polítics, propagandístics i històrics d'aquestes instantànies, s'adjunten reflexions dels projectes radicals que formen l'índex de l'arxiu.

Com planteja el mateix Pedro G. Romero, “en un paisatge com l'actual, en què la imatge es constitueix com el principal capital simbòlic de l'imaginari social, era d'esperar que la iconoclàstia (...) es constituís, amb tota la seva violència, en el gest polític per antonomàsia”.

Els treballs presentats per l'Archivo FX dins del projecte *La comunitat inconfessable*, s'articulen al voltant d'una línia d'anàlisi oberta recentment sota el títol d'*Una economia zero*. Aquesta indagació fixa les seves investigacions en documentar el camí de secularització que ha transformat uns predicaments religiosos i els seus rituals en el que avui coneixem com economia política, especialment, a aquells transvasaments desencadenats per certs processos d'iconoclàstia. D'aquesta manera, la proposta que l'Archivo F.X. ha desenvolupat per a la seva presentació a Venècia té una arquitectura semàntica que s'aguanta en tres conceptes diferents –diners, comunitat i coneixement–, els quals són, en sí mateixos, un camp autònom on es produeixen les relacions internes i els intercanvis de sentit.

Biografies

VALENTÍN ROMA SERRANO

www.valentinroma.org

Llicenciat en Història de l'Art, Facultat de Filosofia i Lletres, Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

Primer cicle de Filosofia, Facultat de Filosofia i Lletres, Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

Doctorat en Estètica, Institut Universitari de Cultura, Universitat Pompeu Fabra (UPF).

Comissariats

2008

Don't believe them / No els creguis / No les creas

Artistes: Marcel Dalmau, Isaías Griñolo, Andrea Nacach i Sitesize + Marcelo Porta
La Capella (Barcelona)

2007

Al otro lado del espejo

Col·lecció d'Art Contemporani de «la Caixa»
Artistes: Adrián Alemán, Janine Antoni, Daniel Chust Peters, Victoria Civera, Cheryl Donegan, Katharina Fritsch, Susy Gómez, Martin Kippenberger, Sherrie Levine, Paul McCarthy i Bruce Nauman
Centro de Arte Tomás y Valiente (Fuenlabrada-Madrid)

Barcelona Toolbar

Artistes: Job Ramos, Kardinal, Rubén Martínez, Technologies To The People-Daniel G. Andújar, Marcel Dalmau, Isaías Griñolo, Andrea Nacach i Sitesize + Marcelo Porta
Centro Cultural Matucana 100 (Santiago de Xile)

2006

Muntadas. Proyectos urbanos (2002-2005)... Hacia Sevilla 2008

CAS. Centro de las Artes de Sevilla

Andreas M. Kaufmann. Stuffed Silence

Cicle Dimensions Variables, n. 4
Espai ZERO1. Museu Comarcal de la Garrotxa (Olot-Girona)

Barcelona Producció '06

Comissariat juntament amb Amanda Cuesta i Manuel Oliveira
Artistes: Jeleton, Julia Montilla, Dídac P. Lagarriga, Enrique Radigales i Jorge Satorre
La Capella (Barcelona)

La pell del real. Gravats d'Antoni Tàpies

Col·lecció d'Obra Gràfica de la Fundació «la Caixa»
Exposició itinerant: CaixaForum Palma (Palma),

Museu de Valls (Valls-Tarragona), Sala d'Exposicions Cala Millor (Palma) i Instituto de Canarias Cabrera Pinto (San Cristóbal de la Laguna-Tenerife)

2005

Bleda i Rosa. Origen

Cicle Dimensions Variables, n. 3
Espai ZERO1. Museu Comarcal de la Garrotxa (Olot-Girona)

El Perich. Sense concessions

La Virreina Exposicions (Barcelona)

2004

Pedro G. Romero. Lo nuevo y lo viejo. ¿Qué hay de nuevo, viejo?

Cicle Dimensions Variables, n. 2
Espai ZERO1. Museu Comarcal de la Garrotxa (Olot-Girona)

Place: El món en una maleta

Un projecte en col·laboració amb Vasava Artworks
Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)

Pedro G. Romero. Archivo F.X./Los Trabajos

PhotoEspaña 04
Centro Cultural Conde Duque (Madrid)

1983-1993

Col·lecció d'Art Contemporani de «la Caixa»
Artistes: Txomin Badiola, Sophie Calle, Richard Deacon, Jiri Georg Dokoupil, Helmut Dorner, Pepe Espaliú, Günter Förg, Katharina Fritsch, Gerhard Merz, Bruce Nauman, Perejaume, Thomas Ruff, Edward Ruscha, Cindy Sherman, Antoni Tàpies, Robert Therrien, Rosemarie Trockel i Jan Verduyssen
Sala de Exposiciones Vimcorsa (Còrdova)

2003

Muntadas. On Translation: Museum

Comissariat juntament amb Enric Franch i José Lebrero Stals
Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)

Technologies To The People-Daniel G. Andújar. Individual Citizen Republic Project: El Sistema

Cicle Dimensions Variables, n. 1
Espai ZERO1. Museu Comarcal de la Garrotxa (Olot-Girona)

2002

Verbarium

Artistes: Eugeni Bonet, Pedro G. Romero, Radamés Molina i Virginia Villaplana
Kosmòpolis 02. I Festa Internacional de la Literatura
Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)

Textos

2008

«Some Considerations on the Differential Factor in the Field of Art»

On Difference #3: Politics of Space

Württembergischer Kunstverein (Stuttgart)

«Muntadas – AQUA...?»

Exposició Universal de Saragossa 2008

«Las andanzas de Jack el Decorador»

Pròleg a Manuel Vázquez Montalbán: *Jack el Decorador*. Ed. Random House Mondadori, col. Debolsillo, Barcelona

Idea, edició i selecció de textos juntament amb Iván de la Nuez

«Algunas ‘desconsideraciones’ acerca del Grup de Treball y de su contexto histórico-estético»

Revista Papers d'Art, n. 93

Monogràfic “Vivid Radical Memory”

Fundació Espais d'Art Contemporani (Girona)

«The Orgy of Free»

Egg Magazine about Design (Barcelona)

2007

«Muntadas. Ediciones: pósters, publicaciones, prints y videotapes»

Muntadas / Bs. As.

Centro Cultural Recoleta, Espacio Fundación Telefónica i Centro Cultural de España (Buenos Aires)

«Aproximación al trabajo de Xavier Manubens y Maite Ninou»

Flux 07. Festival de Vídeo d'Autor

CaixaForum Barcelona

2006

«Sobre los procesos de interpelación a la ciudad contemporánea»

Muntadas. Proyectos urbanos (2002-2005)...

Hacia Sevilla 2008

CAS. Centro de las Artes de Sevilla

«La imagen como posibilidad y como síntoma»

Raw Ideas: un proyecto de Job Ramos y Martí Manen

Espai ZERO1. Museu Comarcal de la Garrotxa (Olot-Girona)

«La memoria»

Pedro G. Romero. Archivo F.X.: La ciudad vacía

Fundació Antoni Tàpies (Barcelona)

2005

«A Critical Reading of www.e-barcelona.org and of the Context of Catalonia»

Mono Magazine Special Edition

On Difference #1: Local Contexts – Hybrid Spaces

Württembergischer Kunstverein (Stuttgart)

«Aproximación al trabajo de Jacobo Sucari»

Flux 05. Festival de Vídeo d'Autor

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona

(CCCB)

«Una palabra vale más que mil imágenes»

Place: El món en una maleta

Un projecte en col·laboració amb Vasava Artworks

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona

(CCCB)

2004

«La historiografía vista des del museu contemporani»

Revista Papers d'Art, núm. 90

Monogràfic “La història de l'art contemporani:

escenaris de producció, vies i mitjans d'irradiació”

Fundació Espais d'Art Contemporani (Girona)

«Una arquitectura de lo visible»

Antoni Tàpies. Una arquitectura de lo visible

Sala de Exposiciones Marcelino Botín (Santander)

2003

«Algunas reflexiones sobre el proyecto

On Translation de Muntadas»

Muntadas. On Translation: Das Museum

Museum am Ostwall (Dortmund)

«Sobre los procesos de hibridación entre disciplinas creativas»

Creuats / Cruzados / Crossed

Any del Disseny

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona

(CCCB)

«Díselo tú»

Revista del projecte La Ruta de l'Anarquisme –

Col·lectiu Turisme Tàctic

Fundació Antoni Tàpies i La Virreina Exposicions

(Barcelona)

«La memoria del pintar. Una aproximación a la obra de Hernández Pijuan»

Joan Hernández Pijuan. Volviendo a un lugar

conocido (1972-2002)

Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA),

Museu d'Art i Història (Neuchâtel), Malmö

Konsthall (Malmö) i Galeria d'Art Modern (Bolonya)

«Muntadas. Ediciones»

Muntadas. Ediciones

Galeria Joan Prats (Barcelona)

2002

«Slogans»

Muntadas. Slogans (1985-2000)

Sales Municipals d'Exposicions (Girona)

«Arquitectura y media»

Carles Pujol. Dedicatòria

Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes (Lleida)

2001

«Estrategias para una inmersión posible»

Manel Margalef. L'efecte Parhelio

Sala Reus. IMAC (Reus-Tarragona)

Activitat docent

Tutor general de projectes del màster en Comissariat i Pràctiques Culturals en Art i Nous Mitjans del Media Centre d'Art i Disseny (MECAD) de Barcelona

Professor de Projectes en el primer cicle de Graduat Superior en Disseny de l'Escola d'Art i Disseny Eina (Barcelona)

Director, juntament amb Enric Franch i Vicens Mas, del postgrau Laboratori d'Espais Museogràfics, de l'Escola Universitària Elisava (Barcelona)

Professor de Projectes en el segon cicle d'Art Electrònic i Disseny Digital de l'Escola Universitària ESDI (Sabadell-Barcelona)

Professor d'Estètica i Cultura Digital en el segon cicle de Graduat Superior en Disseny de l'Escola Universitària Elisava (Barcelona)

Edicions

Edició, selecció de textos i pròleg de:

BONET, EUGENI. *Escritos*. Ed. Centre de la Imatge-La Virreina Exposicions

Edició i coordinació de textos del butlletí:

ARCHIVO F.X.: Documentos y materiales. Núm. 1, Salònica

Edició actualitzada, epíleg i elaboració de la secció documental de:

VÁZQUEZ MONTALBÁN, MANUEL. *Informe sobre la información*. Ed. Random House Mondadori, col. Debolsillo, Barcelona

SITESIZE

www.sitesize.net

Plataforma de projectes col·laboratius al voltant de la metròpolis contemporània. Fundada al 2002 per Elvira Pujol Masip i Joan Vila-Puig, desenvolupa treballs específics de creació i mediació cultural a la regió metropolitana de Barcelona.

Els seus àmbits d'interès se centren en les pràctiques de producció cultural autònoma i la recerca de noves geografies territorials i paisatgístiques. Sitesize té per objecte la generació d'instruments de coneixement crític basats en formes col·lectives de pensament i de recerca.

Els projectes desenvolupats giren a l'entorn de la construcció de coneixement local, l'acció col·laborativa, la cultura com a mediació i l'art com a qüestionament crític.

D'entre els darrers treballs destaquen

Projecte editorial SIT Manresa, 2008

Un manual d'ús per a la recerca cultural i les pràctiques creatives en contextos metropolitans que suma la sinergia de diferents perspectives i àmbits de coneixement.

Pasaje Chile_ Calle Barcelona. Imaginarios cruzados, 2007-2008

És una proposta expositiva que explora la relació ambivalent entre certs processos culturals que es repeteixen a les ciutats de Barcelona i Santiago de Chile.

El Servei d'Interpretació Territorial, SIT Manresa, 2005-2006

Es desplega com un servei de producció i d'intercanvi de coneixement territorial local, amb la finalitat d'avaluar els canvis presents i futurs del territori del Pla de Bages.

Poble 9_ Ciutadans22@, 2003-2004

És un treball audiovisual sobre la transformació del barri de Poblenou de Barcelona, des de l'experiència i les accions públiques dels seus habitants.

DANIEL GARCÍA ANDÚJAR

www.danielandujar.org

Partint de la constatació que les noves tecnologies d'informació i la comunicació transformen la nostra experiència quotidiana, Daniel G. Andújar crea una ficció (*Technologies To The People*, 1996) amb l'objectiu de fer-nos prendre consciència de la realitat que ens envolta i de l'engany d'unes promeses de lliure elecció que es converteixen, irremissiblement, en noves formes de control i desigualtat. Membre històric d'i rational.org (referent internacional de l'art en xarxa) i fundador de *Technologies To The People*, és creador de múltiples projectes en xarxa, com art-net-dortmund, e-barcelona.org, e-valencia.org, e-seoul.org, e-wac.org, e-sevilla.org, *Materiales de artista*, etc. Ha dirigit molts tallers per a artistes i col·lectius socials en diversos països.

Els seus treballs més recents són:

Postcapital (Mauer), 2009

Museum for Modern Art Bremen, Comisariat per Anne Thurmann-Jejes. Alemanya

Trapped in Amber. Angst for a Reenacted Decade, (2009)

UKS, Oslo, Comisariat per Helga-Marie Nordby, Bassam el Baroni. Noruega

Postcapital Archive (1989 - 2001), 2008

Württembergischer Kunstverein, Stuttgart, Comisariat per Hans D. Christ and Iris Dressler, Alemanya

La mediation du conflit/Mediating Conflict, 2008

Maison de La Culture, Montreal, Comisariat per: Sylvie Lacerte. Canada

Banquete_ nodos y redes, 2008

LABoral Centro de Arte y Creación Industrial, Gijón, Comisariat per Karin Ohlenschläger. Espanya

2nd Biennial OISJ, 2008

Global Festival of Art on the Edge. San Jose, California, Comisariat per Steve Dietz. USA

PEDRO G. ROMERO

www.fxysudoble.org

La trajectòria d'aquest artista, nascut a Aracena (Huelva) el 1964 és una de les més peculiars i interessants. El seu treball abasta des de l'art públic i el dibuix fins a l'organització de cursos i tallers, passant per la fotografia, el vídeo, la dramaturgia, l'enregistrament de documents musicals, l'edició de llibres i la publicació de textos teòrics i literaris.

Pedro G. Romero comença a desenvolupar el projecte *Archivo F.X.* el 1999, que l'artista defineix amb aquestes paraules:

Pedro G. Romero desenvolupa el projecte Archivo F.X. des del final dels anys noranta. Tal com ell mateix el descriu, l'arxiu el configura una col·lecció –en ampliació permanent– de diferents materials que documenten casos de la iconoclàstia viscuda a Espanya en el període al voltant de la Guerra Civil. Els materials es classifiquen en un tesaure en el qual cada imatge es relaciona amb un concepte, un artista o una categoria de la història de l'art. D'aquesta manera, s'estableix un parentiu formal, un joc de llenguatge, entre la imatge d'iconoclàstia –resultat de la destrucció d'una imatge preexistent– i la cultura visual adquirida a través de les avantguardes i dels moviments artístics contemporanis.

En definitiva, l'arxiu –emparentat clarament amb el Mnemosyne d'Aby Warburg, els Passagen-werk de Walter Benjamin i els Document de George Bataille– es planteja, doncs, com una eina política que treballa el vast camp del nihilisme amb la voluntat decidida d'urbanitzar-lo.

L'arxiu es pot consultar permanentment en línia. Per a la seva exhibició en format expositiu, G. Romero adapta específicament l'arxiu per al lloc en què s'ha d'exposar, fa tries parcials del material i treballa aspectes concrets dels actes d'iconoclàstia del lloc.